

Dlaczego Polacy w Niemczech powinni posiadać status mniejszości narodowej?

Początki polskiego osadnictwa w Niemczech sięgają XVIII wieku. W okresie międzywojennym na terenie Niemiec mieszkało około 1,5 miliona Polaków mających obywatelstwo niemieckie. Posiadali oni status mniejszości narodowej. W 1922 roku powstał Związek Polaków w Niemczech, istniały polskie szkoły, prasa, banki, organizacje oświatowe, religijne, spółdzielcze, kulturalne i sportowe. W 1922 roku przedstawiciele polskiej mniejszości narodowej zasiadali w 283 przedstawicielstwach komunalnych (Kommunalparlamente) oraz w niemieckim parlamencie. W wyniku agresji III Rzeszy na Polskę w 1939 roku nastąpiły liczne represje wobec polskiej mniejszości narodowej. Na mocy rozporządzenia podpisanego przez Hermana Göringa z 23 lutego 1940 roku rozwiązano polskie organizacje, dokonując konfiskaty ich mienia. Wielu Polaków trafiło do więzień i obozów koncentracyjnych. Około 200 z nich straciło życie.

Po powstaniu Republiki Federalnej Niemiec żyjący tam Polacy utracili status mniejszości narodowej (posiadali go nadal m.in. Duńczycy). Z ekspertyzy opracowanej w Instytucie Zachodnim przez prof. Jana Sandorskiego, prof. Andrzeja Saksona i dr. Michała Nowosielskiego pt. *Pozycja prawna i majątek polskiej mniejszości narodowej w Niemczech* wynika, że dekret z 1940 roku jest bezprawny. Oznacza to, że Polacy nie utracili statusu mniejszości narodowej w Niemczech.

Formalno-prawne odzyskanie tego statusu umożliwiłoby nie tylko korzystniejsze umocowanie organizacji mniejszości polskiej w strukturach państwa niemieckiego (na

przykład obniżenie progu wyborczego), ale także stworzyłoby stałe źródło dofinansowania do działalności oświatowo-kulturalnej, w szczególności do nauki języka ojczystego. Strona niemiecka przeznacza na naukę języka polskiego około 180 tysięcy euro, podczas gdy Polska ponad 14 milionów na naukę języka niemieckiego. Niemcy żyjący w Polsce korzystają z pełni praw mniejszości narodowych.

Uzyskanie statusu mniejszości narodowej z pewnością przyczyniłoby się do podtrzymywania tożsamości polskiej, gdyż uznane mniejszości mają prawo do określonej pomocy i polityki ze strony niemieckich władz, w tym również materialnej i finansowej.

Polacy żyjący w Niemczech (ich liczbę szacuje się na poziomie 1,5–2 mln) domagają się także symbolicznego gestu, jakim byłoby anulowanie dekretu z 1940 roku. Podobnego zadośćuczynienia doczekali się ostatnio inni obywatele Niemiec: dezertrzy z Wehrmachtu czy też prześladowani homoseksualiści.

W wyniku nacisku organizacji polonijnych, między innymi za sprawą specjalnego listu do kanclerz A. Merkel oraz polskich władz, strona niemiecka podjęła już zobowiązanie, by w każdym niemieckim kraju związkowym była co najmniej jedna szkoła, która uczyłaby języka polskiego jako obcego. Niemiecki rząd zamierza także prowadzić stałe konsultacje z Polonią oraz

przeznaczyć więcej środków na działalność kulturalno-oświatową dla Polaków żyjących w Niemczech. ■

Autor jest profesorem UAM oraz dyrektorem Instytutu Zachodniego w Poznaniu

R E K L A M A

Nowoczesność i innowacja w każdym calu!

GMINA SUCHY LAS

Urząd Gminy Suchy Las
62-002 Suchy Las, ul. Szkolna 13
tel. 061 8926-250

www.suchylas.pl
ug@suchylas.pl

